

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Pilar Ormaetxea Atorrasagasti

*Elgeta,
Gipuzkoa
(1925-2018)*

Aurkibidea

Biografia

Aixolaerreka auzoko Olaikorta baserrian jaio zen, hamar anai-arrebatatik hirugarrena. Aita bertakoa zen, eta ama auzo bereko Mendrakorta baserrikoa. Etxea kaletik urrun zegoenez, eskola denborarako Pilar senide batzuen etxera eraman zuten, Larrabil (Larragibel) baserrira. Etxekoek ez zuten umerik, eta Pilar bertan geratu zen ezkondu zen arte. Bost urterekin hasi zen eskolan, baina baserriko lanengatik ezin izan zuen askotan joan. Elizak euren gaztaroan zuen eraginari buruz berba egiten du. Baita emakume baserritarrek egin behar izan zituzten lan gogorren inguruan ere. Bere aitita maitagarriaren istorio batzuk ere azaltzen ditu. Uriarte auzoko Albitxu baserrira ezkondu zen, bertako Lazaro Arrazolarekin. Lau seme-alaba izan zituzten. Edurne alabak eta Joxe Ramon semeak elkarrizketan parte hartu zuten.

Zintak

ELG-061

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-09-28
- **Iraupena:** 74 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Mojak onak ziren

- **Erref:** ELG-061/005
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:09:34. **Bukatu:** 00:11:45

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

Gerra ostean mojak joan egin ziren eta gero herriko eskolan ibili zen. Mojetan, goizean eskola eta arratsaldean eskulanak (josten). Eskolan ikasten zutena kontatzen du. Onak ei ziren mojak.

2. Izeba Eibarrera esne saltzera tribulian

- **Erref:** ELG-061/007
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:13:06. **Bukatu:** 00:15:30

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Sei behi, idiak eta txahalak izaten zituzten Larrabilen. Eibarrera joaten zen izeba esnea saltzera "tribulixakin", zaldi-karroarekin. Tribulia nolakoa zen. Gauza handia zen orduan. Herria zegoen bakarria, seguruenik.

3. Leonen autobusean esneak

- **Erref:** ELG-061/009
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:16:16. **Bukatu:** 00:18:00

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Bezeroak hartuta zituzten Eibarren. Gero Leon hasi zen autobusarekin eta orduan hari ateratzen zizkioten esneak. Bezeroak etortzen zitzaizkion esne bila Eibarren.

4. Eskapada galanta Intxortatik botatako tiroekin

- **Erref:** ELG-061/011
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:19:20. **Bukatu:** 00:21:14

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gauz ere jarduten zuten labrantzan, gerra denboran batez ere. Eskapada handia eginda dago, kalera zihoala Intxortatik tiratu baitzioten. Gerra denboran etxera bidali zuten, Olaihortara, Elgeta arriskutsua zelako. Etxea kanpoko jendez beteta aurkitu zuen.

5. Errazionamendua hartzera Pagatza ondoraino

- **Erref:** ELG-061/013
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:22:23. **Bukatu:** 00:24:30

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Irungo familia bat egon zen Olaikortan, ihesi etorrita. Errazionamendua hartzera (ogia bakarrik) Pagatza ondoraino joaten zen Pilar. Etxean babesa hartutakoekin harremana izaten jarraitu izan dute.

6. Ganaduak gobernatzan

- **Erref:** ELG-061/015
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:25:15. **Bukatu:** 00:26:45

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

<p>Esne gutxi zuten behiei lastoa ematen zitzaien eta asko zutenei belarrondua. Arbi egosia arto-irinarekin ere ematen zitzaien neguan. Idiei baba beltza, probarako indarra egiteko.</p>

7. Ahari-topekak Elgetan

- **Erref:** ELG-061/016
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:26:45. **Bukatu:** 00:28:35

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Osabak apustu-ahariak ere izaten zituen. 'Matxin' izeneko bat gogoratzen dute ama-semeeek. Ahari-topekak izaten ziren Elgetan gerra aurrean zein ostean. Eibarko tabernari bat, 'Agiñazpi' izaten zen bultzatzailea.

8. Albitxuko astoak mandoari irabazi Abadiñon

- **Erref:** ELG-061/018
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:29:46. **Bukatu:** 00:31:15

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Behin Abadiñora joan zen etxeko astoaren proba ikustera. Mandoari irabazi zion. Asto oso indartsua zeukaten, eta gainera zailduta zegoen basoan apeak ateratzen.

9. Iratan basoan

- **Erref:** ELG-061/019
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:31:15. **Bukatu:** 00:33:35

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Basoan apeatan asko ibilitakoa da Pilar. Iratan ere bai. Urrineko basoetara ere joaten ziren bila. Egunean bi burdikara ekartzen ziren askotan. Jan-kontuak.

10. Ezkondu arte etxe berria zapaldu barik

- **Erref:** ELG-061/022
- **Iraupena:** 0:00:28. **Hasi:** 00:37:00. **Bukatu:** 00:37:28

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

1947an ezkondu zen. Larrabildik Albitxura. Pilar ez zen etxe berrian sartu ezkondu eta eztei-bidaia itzuli arte. Amaginarrebak esaten zuen gero ere izango zuela astia bazterrak aztertzeko.

11. Arreoa kamioian Larrabildik Albitxura

- **Erref:** ELG-061/024
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:39:42. **Bukatu:** 00:41:25

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Arreoa Erostarberen kamioian ekarri zuen Larrabildik Albitxura. Arreo ona. Gauza asko ekarri zuen, tartean josteko makina.

12. Bulak, konjuruak eta gari batzeak

- **Erref:** ELG-061/028
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:46:20. **Bukatu:** 00:48:56

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

Bula erosten zen "pekatuak egin ahal izateko", bijilia egunetan haragia jan ahal izateko, gehienbat. Konjurua nola egiten zen. Gero, monagilloak saskian arrautzak eta abar batzen zituen. Udaberrian egiten zen hori. Garia biltzen ere ibiltzen ziren abadeak.

13. Ur eta su bedeinkatua ekaitzaren kontra

- **Erref:** ELG-061/029
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:48:56. **Bukatu:** 00:52:05

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

Berpizkunde egunean ur eta su bedeinkatua banatzen zuten umeek baserriz baserri. Elizpean egiten zen sua, eta "illua" pizten zen (pago-egur ahula). Ura gorde egiten zen botila batean eta kanpoan botatzen zen ekaitza zenean.

14. Olaikortako aitaitaren erromeriak

- **Erref:** ELG-061/031
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:53:25. **Bukatu:** 00:55:03

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Olaikortako aitaitak erromeria antolatzen zuen auzoan. Panderoa jo eta kantatu, martxa handia jartzen zuen gazteen artean.

15. Aitaitak Errioxatik neska ekarri etxera familiari erdaraz erakusteko

- **Erref:** ELG-061/033
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:56:00. **Bukatu:** 00:57:05

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Aitonak umeei erdaraz erakusteko Errioxatik neska erdalduna ekarri zuen etxera. Gero itzuli egin zen bere herrira, baina harremana ez dute eten.

16. Izeba oso estua eta gogorra

- **Erref:** ELG-061/035
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:57:55. **Bukatu:** 00:59:20

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Larrabilgo izeba oso katolikoa ei zen. Oso estu hartzen zuen Pilar etxera berandu ailegatuz gero. "Zugatik infernura joan behar", esaten zion. Baltseoan ibiliz gero apaizak penitentzia handia jartzen zien.</p>

17. Abadeei buruzko gogoetak

- **Erref:** ELG-061/037
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 01:00:05. **Bukatu:** 01:01:24

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Apaizei buruzko gogoetak. Burutik pasatu ere ez zitzaien egiten abadeekin eztabaidatzerik. Abadeak agintezaleak ziren. "Bestiei gorri ipini gauzia", hori bai.

18. Arantzazun gogo-jardunetan

- **Erref:** ELG-061/039

- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 01:02:15. **Bukatu:** 01:03:50

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

<p>Arantzazura behin joan zen "ejertzioetara". Sermoiak entzun eta gero isil-isilik egon, horixe zen egiten zuten guztia. Dena zen bekatua, pentsamenduak ere bai.</p>

19. Basoan apeak egiten senarra eta biak

- **Erref:** ELG-061/043
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 01:10:12. **Bukatu:** 01:12:36

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

<p>Basoan apeaginan asko egindakoa da. Pilarren ahizpa ibilitakoa da trontzan ere pago botatzen. Berak trontzan gutxi egin du. Urte batean 17 kamioikada atera zituzten senarrak eta biak. Astoaz ateratzen zituzten apeak.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-22

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com